

Bruksela, 11 grudnia 2025 r.
(OR. en)

16777/25

ENER 679
CLIMA 601
CONSOM 306
TRANS 646
AGRI 712
IND 617
ENV 1387
COMPET 1345
FORETS 143
RELEX 1684
ECOFIN 1736

PISMO PRZEWODNIE

Od:	Sekretarz generalna Komisji Europejskiej (podpisała dyrektor Martine DEPREZ)
Data otrzymania:	11 grudnia 2025 r.
Do:	Thérèse BLANCHET, sekretarz generalna Rady Unii Europejskiej
Nr dok. Kom.:	COM(2025) 1005 final
Dotyczy:	KOMUNIKAT KOMISJI DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO, RADY, EUROPEJSKIEGO KOMITETU EKONOMICZNO-SPOŁECZNEGO I KOMITETU REGIONÓW Pakiet dotyczący europejskich sieci energetycznych

Delegacje otrzymują w załączeniu dokument COM(2025) 1005 final.

Zał.: COM(2025) 1005 final

KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 10.12.2025 r.
COM(2025) 1005 final

**KOMUNIKAT KOMISJI DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO, RADY,
EUROPEJSKIEGO KOMITETU EKONOMICZNO-SPOŁECZNEGO I KOMITETU
REGIONÓW**

Pakiet dotyczący europejskich sieci energetycznych

1. Wprowadzenie

W ostatnich latach Unia Europejska znalazła się na rozdrożu z powodu bezprecedensowych globalnych zmian geopolitycznych i wahań wymiany handlowej. Trwająca wojna napastnicza Rosji przeciwko Ukrainie uwypukliła **ogromne znaczenie bezpieczeństwa energetycznego i konkurencyjności dla kształtowania naszego wspólnego losu**. Musimy zadbać o to, by nasze przedsiębiorstwa i nasi obywatele, niezależnie od państwa członkowskiego, w którym się znajdują, mieli dostęp do dużej ilości czystej i przystępnej cenowo energii produkowanej w Europie.

Można to jednak osiągnąć jedynie poprzez **wzmocnienie naszej infrastruktury energetycznej, która jest podstawą nie tylko naszego systemu energetycznego, ale również samej Europy**. Kluczowe znaczenie dla tych wysiłków mają sieci energetyczne. Przez umożliwienie efektywnego przepływu energii między państwami członkowskimi, integrowanie tańszej czystej energii i przyspieszanie elektryfikacji pomagają one **obniżyć ceny energii i zapewnić przystępne warunki życia dla wszystkich Europejczyków**, co podkreślono w planie działania Komisji na rzecz przystępnej cenowo energii¹. Jednocześnie zapewniają bezpieczne i niezawodne dostawy oraz umożliwiają państwom wzajemne wspieranie się w razie potrzeby, zgodnie z celami REPowerEU, i stopniową rezygnację z importu energii z Rosji².

Pomimo postępów osiągniętych w obecnych ramach prawnych UE nadal dysponujemy zbyt małą ilością energii wytwarzanej we własnym zakresie i nie osiągnęliśmy poziomu połączeń międzysystemowych między państwami członkowskimi, który umożliwiłby stworzenie prawdziwej unii energetycznej, ponieważ kilka państw członkowskich jest jeszcze daleko od osiągnięcia celu 15 % połączeń międzysystemowych do 2030 r. **Koszty niepodjęcia działań są ogromne**: w 2022 r. paliwa kopalne miały największy udział w zużyciu dostępnej energii brutto w UE (70 %), przy czym 98 % całej ropy naftowej i całego gazu zużywanych w państwach członkowskich pochodziło z importu³. Naraża to UE na wahania cen i ryzyko geopolityczne. W 2024 r. Europa wydała około 375 mld EUR na import paliw kopalnych⁴. Kontrastuje to wyraźnie z utrzymującym się stosunkowo niskim poziomem inwestycji w energię ze źródeł odnawialnych i sieci energetyczne: w 2025 r. Europa wydała 117 mld USD, podczas gdy Chiny wydały 327 mld USD⁵.

Niewystarczająca integracja i niedoinwestowanie naszej infrastruktury energetycznej mają **bezpośredni wpływ na rachunki za energię obywateli Unii** oraz na rozwój sektorów strategicznych w całej UE, takich jak przemysł technologii neutralnych emisyjnie lub sektor cyfrowy. W raportach Dragiego i Letty podkreślono, że nasze **ceny energii elektrycznej są 2–3 razy wyższe niż w Stanach Zjednoczonych**. W II kwartale 2024 r. ceny detaliczne energii

¹ EUR-Lex - 52025DC0079 - PL - EUR-Lex.

² REPowerEU.

³ [Odnawialne źródła energii, elektryfikacja i elastyczność – W kierunku konkurencyjnej transformacji systemu energetycznego UE do 2030 r. | Publikacje | Europejska Agencja Środowiska \(EEA\)](#), s. 6 i 16.

⁴ [Spadek importu produktów energetycznych do UE w 2024 r. – Artykuły prasowe – Eurostat](#).

⁵ [Dominacja energetyczna Chin na trzech wykresach | MIT Technology Review](#).

elektrycznej w UE dla odbiorców przemysłowych były 2,2 raza wyższe niż w USA, dwukrotnie wyższe niż w Chinach i 1,2 raza wyższe niż w Japonii (w przeszłości były od nich niższe)⁶. W pierwszej połowie 2025 r. średnia cena energii elektrycznej dla konsumentów w UE wahała się od 0,3835 EUR/kWh w Niemczech do 0,1040 EUR/kWh na Węgrzech, natomiast ceny energii elektrycznej dla odbiorców niebędących gospodarstwami domowymi wynosiły od 0,2726 EUR/kWh w Irlandii do 0,0804 EUR/kWh w Finlandii⁷. Główną przyczyną tej rozbieżności jest niewystarczający poziom inwestycji w naszą infrastrukturę i jej integracji. **Jeżeli nie podejmiemy działań**, do 2030 r. 45 % zapotrzebowania na transgraniczne zdolności przesyłowe energii elektrycznej (co odpowiada 41 GW)⁸ pozostanie niezaspokojone, a niewykorzystana energia ze źródeł odnawialnych może osiągnąć nawet 310 TWh do 2040 r.⁹, co stanowi prawie połowę zużycia energii elektrycznej w 2023 r.

Z drugiej strony **korzyści płynące z działania są oczywiste**: lepsza integracja rynku mogłaby przynieść roczne oszczędności kosztów w wysokości 40 mld EUR, natomiast zwiększenie transgranicznego handlu energią elektryczną o 50 % mogłoby podnieść dynamikę rocznego wzrostu PKB UE o około 18 mld EUR do 2030 r. (tj. o 0,1 %¹⁰). Brakujące transgraniczne zdolności przesyłowe energii elektrycznej do 2030 r. to 88 GW. Zainwestowanie 5 mld EUR pozwoliłoby obniżyć koszty systemu o 8 mld EUR i wygenerować **zysk netto dla gospodarki w wysokości 3 mld EUR** oraz pokazałoby, w jaki sposób rozwój sieci może przynieść Europejczykom rzeczywistą wartość dodaną i oszczędności kosztów¹¹.

Konieczne jest zatem wspólne podjęcie zdecydowanych działań w celu rozwiązania problemów strukturalnych związanych z planowaniem i wdrażaniem infrastruktury energetycznej UE, aby z powodzeniem stworzyć prawdziwą unię energetyczną, która umożliwia niezależność energetyczną, wzmacnia konkurencyjność, napędza dekarbonizację i zwiększa bezpieczeństwo energetyczne. Właśnie temu ma służyć przedstawiony dziś przez Komisję **pakiet dotyczący europejskich sieci energetycznych**. Uzupełnieniem tych środków jest **Inicjatywa na rzecz autostrad energetycznych**, zapoczątkowana w 2025 r. przez przewodniczącą Ursulę von der Leyen w orędziu o stanie Unii, która ma na celu przyspieszenie postępów w realizacji kluczowych i pilnie potrzebnych projektów dotyczących infrastruktury energetycznej przez podjęcie **natychmiastowych działań** zapewniających możliwość pełnego wykorzystania potencjału naszego systemu energetycznego do zasilania bardziej odpornej, konkurencyjnej i zrównoważonej Europy.

⁶ Komisja Europejska, Plan działania na rzecz przystępnej cenowo energii (COM(2025) 79), s. 1.

⁷ [Statystyki dotyczące cen energii elektrycznej – Statistics Explained – Eurostat](#).

⁸ [Dziesięcioletni plan rozwoju sieci 2024 / Sprawozdanie dotyczące luk w infrastrukturze / Możliwości zwiększenia efektywności europejskiego systemu elektroenergetycznego do roku 2050](#).

⁹ [Statystyki dotyczące energii elektrycznej i ciepła – Statistics Explained – Eurostat](#).

¹⁰ Nota informacyjna MFW na temat integracji rynku energii UE, 17 stycznia 2025 r., <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-5438-2025-INIT/en/pdf>, s. 5.

¹¹ [Dziesięcioletni plan rozwoju sieci 2024 / Sprawozdanie dotyczące luk w infrastrukturze / Możliwości zwiększenia efektywności europejskiego systemu elektroenergetycznego do roku 2050](#).

2. Wyeliminowanie strukturalnych wąskich gardel dzięki pakietowi dotyczącemu europejskich sieci energetycznych

A. Budowanie zjednoczonej przyszłości energetycznej: wzmocnienie planowania ogólnounijnej infrastruktury transgranicznej i maksymalizacja wykorzystania istniejącej infrastruktury

Obecne ramy planowania sieci określone w rozporządzeniu TEN-E znacznie przyspieszyły koordynację i rozwój transgranicznych projektów dotyczących infrastruktury energetycznej. Od 2014 r. 124 projekty będące przedmiotem wspólnego zainteresowania (PWsZ) i projekty będące przedmiotem wzajemnego zainteresowania (PWzZ) otrzymały wsparcie w wysokości 8,4 mld EUR z instrumentu „Łącząc Europę”, co pozwoliło uruchomić inwestycje prywatne o wartości co najmniej 15,8 mld EUR¹². **Konieczne jest jednak podjęcie dalszych działań** w celu zapewnienia płynnej koordynacji na krajowym, regionalnym i unijnym szczeblu zarządzania oraz we wszystkich sektorach, **aby zapewnić w pełni zoptymalizowaną i wzajemnie połączoną sieć.**

W celu przyspieszenia tego procesu, opierając się na istniejących strukturach, zdobytym do tej pory doświadczeniu i zacieśnionej współpracy regionalnej, musimy przejść na **unijne ramy planowania transgranicznej infrastruktury energetycznej**, które umożliwią bardziej skoordynowaną i solidną identyfikację potrzeb, a tym samym zagwarantują zgodność projektów z obecnymi i przyszłymi celami europejskimi. Pakiet wspiera również lepiej połączoną europejską sieć energetyczną, wzmacnia strategiczną autonomię, bezpieczeństwo i odporność Europy, a **jednocześnie sprzyja zacieśnieniu współpracy z sąsiadującymi partnerami** z Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EOG), Wspólnoty Energetycznej, Partnerstwa Wschodniego i południowego sąsiedztwa.

W następstwie przedstawionego dziś pakietu w ciągu dwóch lat od jego przyjęcia **Komisja opracuje kompleksowy unijny scenariusz centralny**, spójny z celami UE w zakresie energii i klimatu oraz zapewniający efektywny pod względem kosztów, konkurencyjny i bezpieczny system na szczeblu UE. Scenariusz centralny będzie oparty na informacjach przekazanych przez państwa członkowskie i wszystkie odpowiednie zainteresowane strony, z uwzględnieniem **synergii między sektorami**. Na tej podstawie **ENTSO i ENNOH określą następnie potrzeby w zakresie infrastruktury.**

Ponadto **w przypadku stwierdzenia zapotrzebowania na transgraniczne zdolności przesyłowe konieczna jest wzmocniona interwencja europejska**, ale nie przedstawiono odpowiednich propozycji projektów mających na celu rozwiązanie tego problemu. Komisja powinna mieć możliwość zainicjowania **procesu „wypełniania luk”** opartego na ścisłej współpracy regionalnej oraz zachęcać operatorów systemów, a ostatecznie również projektodawców, do proponowania projektów mających na celu zaspokojenie niezaspokojonych potrzeb.

¹² [Portfel projektów CINEA – Strona główna | Arkusz – Qlik Sense.](#)

Aby stworzyć zintegrowany system, niezbędna jest ściślejsza koordynacja planowania na szczeblu krajowym i europejskim, ponieważ wewnętrzne elementy sieci w znacznym stopniu wpływają na rozwój infrastruktury transgranicznej, która z kolei wpływa na handel transgraniczny. **Planowanie sieci dystrybucyjnych** musi być zatem dobrze skoordynowane z planowaniem na poziomie przesyłu i powinno ściśle angażować zarówno społeczeństwo, jak i przemysł, tak aby przyszłe sieci były przygotowane na obsłużenie wzrostu wytwarzania energii elektrycznej i zapotrzebowania na nią. We współpracy ze wszystkimi odpowiednimi zainteresowanymi stronami Komisja będzie kontynuować te prace w ramach **unijnego planu działania na rzecz sieci z 2023 r.**¹³

W międzyczasie **maksymalne wykorzystanie istniejącej infrastruktury przed zainwestowaniem w nowe zdolności** ma kluczowe znaczenie dla osiągnięcia przystępnej cenowo i zrównoważonej transformacji energetycznej oraz zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego. Zgodnie z zasadą „efektywność energetyczna przede wszystkim” **należy dalej motywować do szerszego wykorzystywania inteligentnych sieci elektroenergetycznych, innowacyjnych i cyfrowych technologii oraz środków zwiększających efektywność sieci zarówno na poziomie sieci, jak i na poziomie użytkowników**, i zapewniać jednocześnie wystarczającą przepustowość sieci, aby w odpowiednim czasie zaspokoić dodatkowe zapotrzebowanie. Na przykład zastosowanie technologii usprawniających działanie sieci może zwiększyć ogólną przepustowość sieci w Europie o 20–40 % do 2040 r. i obniżyć koszty o 35 % w porównaniu z tradycyjną rozbudową sieci do 2040 r.¹⁴ W pakiecie dotyczącym europejskich sieci energetycznych proponuje się **ugruntowanie tych zasad w planowaniu sieci oraz promowanie powiązanych projektów** równolegle z rozbudową infrastruktury fizycznej. Uruchomiona właśnie platforma Technopedia prezentuje najlepsze praktyki w dziedzinie wzmocnienia sieci i innowacyjnych technologii¹⁵. W przyszłym roku Komisja przedstawi również strategiczny plan działania na rzecz cyfryzacji i sztucznej inteligencji w sektorze energetycznym, który pomoże zwiększyć skalę stosowania inteligentnych rozwiązań w europejskich sieciach energetycznych. Narzędzia cyfrowe mogą pomóc w rozwiązaniu problemu zwiększonej zmienności, w szczególności wynikającej z integracji energii ze źródeł odnawialnych. Ponadto duże zbiory danych i infrastruktura chmury obliczeniowej mogą przyczynić się do zwiększenia stabilności sieci i dlatego zostaną uwzględnione w procedurze planowania.

Ponadto ponieważ dostęp do sieci zaczyna stanowić wyzwanie w niektórych państwach członkowskich, kreatywne rozwiązania mogą pomóc w uwolnieniu zdolności i skutecznym zarządzaniu kolejkami. Przyjęte dzisiaj **wytyczne dotyczące efektywnych przyłączy do sieci** zawierają zalecenia i udostępniają dobre praktyki, które państwa członkowskie i krajowe organy regulacyjne mogą stosować, aby natychmiast sprostać tym wyzwaniom i jak najefektywniej wykorzystać istniejące sieci. Obejmują one stosowanie zasady „kto pierwszy, ten lepszy”, przejrzyste kryteria stopnia dojrzałości dla wszystkich wniosków o przyłączenie,

¹³ [Sieci, brakujące ogniwo – unijny plan działania na rzecz sieci](#), COM(2023) 757 final.

¹⁴ Sprawozdanie monitorujące ACER na temat infrastruktury elektroenergetycznej z 2024 r., [ACER_2024_Monitoring_Electricity_Infrastructure.pdf](#).

¹⁵ [Technopedia OSD OSP – Strona główna](#).

ustanowienie jasnych etapów rozwoju projektu wraz z powiązаныmi karami za nieprzestrzeganie przepisów oraz regularne monitorowanie i rozładowywanie kolejek wniosków o przyłączenie.

W związku z tym pakiet dotyczący sieci energetycznych odgrywa kluczową rolę w sprawieniu, aby nasz rynek energii elektrycznej pozostał solidny i skuteczny. Wzmacnia on efektywne wykorzystanie istniejącej infrastruktury i przyczynia się tym samym do udostępnienia 70 % zdolności przesyłowych na potrzeby międzystrefowego obrotu energią elektryczną¹⁶. Ponadto wspiera on nasze zobowiązanie do osiągnięcia celu w zakresie elektroenergetycznych połączeń międzysystemowych wynoszącego 15 % do 2030 r. i przygotowuje jednocześnie prace nad rewizją rozporządzenia w sprawie zarządzania unią energetyczną w celu dostosowania go do naszych ambicji w dziedzinie klimatu i energii na nadchodzącą dekadę.

B. Przełożenie planów na działania: przyspieszenie realizacji projektów dotyczących infrastruktury energetycznej w terenie

Identyfikacja potrzeb i projektów dotyczących infrastruktury to zaledwie połowa drogi. Nawet po zdefiniowaniu projektów budowa często utyka w martwym punkcie ze względu na długotrwałe procedury wydawania pozwoleń, brak akceptacji społecznej, przeszkody w finansowaniu lub trudności w podziale kosztów między państwami członkowskimi. Wszystkie te kwestie należy rozwiązać, zwiększając jednocześnie bezpieczeństwo i odporność naszej infrastruktury zarówno na celowe, jak i przypadkowe zakłócenia.

Po pierwsze, powolne wydawanie **pozwoleń** pozostaje jedną z **najważniejszych przeszkód w terminowym wdrażaniu infrastruktury energetycznej i wytwarzaniu energii w UE**. Według ACER w 2023 r. 26 % projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania w dziedzinie energii elektrycznej było opóźnionych średnio o 12 miesięcy, a samo wydawanie pozwoleń stanowiło ponad połowę całkowitego harmonogramu realizacji infrastruktury elektroenergetycznej¹⁷. Podobnie **terminy wydawania pozwoleń różnią się znacznie w poszczególnych państwach członkowskich**, przy czym w przypadku sieci przesyłowych wynosi to średnio 5 lat¹⁸, dla PWsZ – średnio 4,3 roku¹⁹, dla projektów dotyczących energii ze źródeł odnawialnych – do 9 lat²⁰, dla instalacji do magazynowania – od 1 roku do 7 lat²¹, a dla stacji ładowania – do 2 lat²².

¹⁶ Jak przewidziano w art. 15 ust. 2 rozporządzenia (UE) 2019/943 w sprawie rynku wewnętrznego energii elektrycznej, ta minimalna zdolność musi zostać osiągnięta do dnia 31 grudnia 2025 r.

¹⁷ [2023 ACER PCI Report.pdf](#).

¹⁸ Sprawozdanie monitorujące ACER z 2024 r., „Electricity infrastructure development to support a competitive and sustainable energy system” [Rozwój infrastruktury elektroenergetycznej w celu wspierania konkurencyjnego i zrównoważonego systemu energetycznego], s. 18.

¹⁹ <https://www.acer.europa.eu/media/charts/PCIs-and-PMIs-monitoring-2025>.

²⁰ Sprawozdanie końcowe można znaleźć pod adresem: [Wsparcie techniczne w zakresie rozwoju i wdrażania polityki dotyczącej OZE – uproszczenie procedur wydawania pozwoleń i procedur administracyjnych dotyczących instalacji OZE \(RES Simplify\) – Urząd Publikacji Unii Europejskiej](#).

²¹ Fraunhofer Institute for Systems and Innovation Research ISI i in., [Study on energy storage \[Badanie dotyczące magazynowania energii\]](#), 2023.

W latach 2022 i 2023 UE podjęła istotne kroki w celu przyspieszenia wydawania pozwoleń na projekty dotyczące energii ze źródeł odnawialnych i infrastruktury, m.in. poprzez rozporządzenie nadzwyczajne (obowiązujące do czerwca 2025 r.) oraz rewizję dyrektywy w sprawie odnawialnych źródeł energii (RED). Nadal jednak występują opóźnienia, w szczególności w integracji samodzielnych magazynów energii i stacji ładowania. Ponadto chociaż ocena oddziaływania na środowisko jest niezbędna do zapewnienia zarówno ochrony różnorodności biologicznej, jak i społecznej akceptacji projektów, jej obecne zasady nie uwzględniają skutecznie specyfiki projektów o minimalnym wpływie na środowisko i mogą powodować niepotrzebne opóźnienia.

W tym kontekście w pakiecie dotyczącym europejskich sieci energetycznych, w koordynacji z ramami regulacyjnymi UE w zakresie ochrony środowiska, ustanowiono **ramy na szczeblu UE w celu uproszczenia i przyspieszenia procedur wydawania pozwoleń** w odniesieniu do całej infrastruktury sieciowej, projektów dotyczących energii ze źródeł odnawialnych oraz projektów dotyczących magazynowania energii i stacji ładowania, a także dodatkowo wzmocniono przepisy dotyczące PWsZ/PWzZ. Pierwszym działaniem, które może pomóc w ochronie przyrody i zmniejszeniu zanieczyszczenia powietrza, jest dekarbonizacja. Usprawnione procedury wydawania pozwoleń są ukierunkowane na przypadki, w których – jak wynika z rozległego doświadczenia we wdrażaniu obecnych ram prawnych – wpływ na środowisko jest ograniczony; proponowane zmiany pomagają osiągnąć **równowagę między ochroną różnorodności biologicznej a szybkim wdrożeniem systemu czystej energii**. Ma to na celu skrócenie procesu wydawania pozwoleń, w zależności od rodzaju projektu, do maksymalnie dwóch lat w większości przypadków, przy czym dla najbardziej złożonych projektów okres ten miałby wynosić maksymalnie trzy lata.

Udział społeczeństwa w planowaniu i realizacji projektów ma również zasadnicze znaczenie dla budowania zaufania i osiągania celów UE, a tym samym minimalizowania długotrwałych sporów sądowych²³. Pakiet dotyczący sieci energetycznych wymaga, aby **projekty dotyczące energii ze źródeł odnawialnych o mocy ponad 10 MW redystrybuowały korzyści na rzecz lokalnej ludności, a nie tylko społeczności energetycznych**. Umożliwia to również niezależnym mediatorom wspieranie dialogu i mediacji na wczesnym etapie, co dodatkowo zmniejsza ryzyko sporów sądowych i sprzyja rozwojowi współpracy. Aby rozwiązać obawy związane z akceptacją społeczną, **w I kwartale 2026 r.** Komisja zaoferuje również praktyczny **zestaw narzędzi dotyczących włączenia społecznego**, który ułatwi wymianę dobrych praktyk i budowanie zdolności w zakresie sposobów angażowania obywateli i władz lokalnych oraz promowania podziału korzyści wynikających z projektów dotyczących energii ze źródeł odnawialnych²⁴.

²² Informacje zebrane przez organizacje zajmujące się ładowaniem pojazdów elektrycznych, w szczególności ChargeUp Europe, Ionity i Milence.

²³ Odpowiednie przykłady dobrych praktyk można znaleźć w dokumencie SWD(2024) 124 final pt. „Wytuczne dla państw członkowskich dotyczące dobrych praktyk w zakresie przyspieszenia procedur wydawania zezwoleń w odniesieniu do projektów dotyczących energii odnawialnej i powiązanych projektów infrastrukturalnych”.

²⁴ Takich jak Porozumienie Burmistrzów, Pakt na rzecz zaangażowania oraz inicjatywa „Szybkie i sprawiedliwe odnawialne źródła energii i sieci”.

Drugie wyzwanie wynika z rosnącego zapotrzebowania na infrastrukturę energetyczną, które wywiera znaczną presję na **łańcuchy dostaw, dostępność siły roboczej i umiejętności**, podczas gdy wąskie gardła w produkcji w coraz większym stopniu ograniczają rozbudowę i modernizację naszego systemu elektroenergetycznego. Chociaż w Europie działają czołowi producenci technologii sieciowych, obecne zdolności produkcyjne w niektórych segmentach są niewystarczające, aby zaspokoić popyt²⁵, a **sektor musi zwiększyć skalę działalności, aby nadażyć za tym zapotrzebowaniem**.

Jak podkreślono w wytycznych dotyczących efektywnych przyłączeń do sieci, **widoczność popytu ma zasadnicze znaczenie dla ukierunkowania decyzji inwestycyjnych przemysłu**. Aby pomóc w rozwiązaniu tego problemu, Komisja będzie współpracować z organizacją OSD UE w celu **ustanowienia, przed rozpoczęciem forum ds. infrastruktury energetycznej w 2026 r., platformy planowania sieci dystrybucyjnej UE**, która zapewni widoczność na poziomie dystrybucji przyszłych planów i związanych z nimi potrzeb w zakresie produkcji we wszystkich państwach członkowskich. Komisja aktywnie realizuje szereg środków mających na celu zmniejszenie presji w łańcuchu dostaw, w szczególności przez zintensyfikowanie prac zainicjowanych w ramach działania 13 unijnego planu działania na rzecz sieci, aby usprawnić i zharmonizować **wspólne specyfikacje technologiczne i wymagania techniczne** oraz poprawić interoperacyjność systemów HVDC. Zapowiedziana na przyszły rok **modernizacja europejskich ram zamówień publicznych** będzie miała również kluczowe znaczenie dla dalszego promowania celu, jakim jest wspieranie europejskiej bazy produkcyjnej, w tym technologii sieciowych wyprodukowanych w Europie.

Po trzecie, aby zapewnić **przystępną cenowo rozbudowę sieci**, konieczne jest **zmobilizowanie inwestycji prywatnych**. Ponieważ infrastruktura sieciowa jest w dużej mierze finansowana z taryf, realizacja znacznych niezbędnych inwestycji (1,2 bln EUR do 2040 r. na sieci elektroenergetyczne, w tym 730 mld EUR na same sieci dystrybucyjne i 240 mld EUR na sieci wodorowe²⁶) stanowi wyzwanie. Oparcie się na obecnych ramach mogłoby doprowadzić do wzrostu cen dla konsumentów, co sprawia, że konieczne jest podjęcie działań przez UE w tym obszarze.

Musimy zatem zapewnić opłaty sieciowe dostosowane do przyszłych potrzeb²⁷, **wykorzystując dodatkowe sposoby finansowania infrastruktury** tam, gdzie jest to konieczne, w tym przez wprowadzenie wymogu wykorzystania części **przychodu z ograniczeń przesyłowych na inwestycje w połączenia wzajemne znajdujące się na liście PWsZ/PWzZ**. Ponadto w miarę jak transgraniczna infrastruktura energetyczna staje się coraz bardziej zintegrowana, **więcej projektów przynosi korzyści poza terytoriami, na których**

²⁵ Na przykład ceny i czas realizacji dostaw nowych transformatorów i kabli wzrosły niemal dwukrotnie w 2025 r. w porównaniu z latami 2021–2022 (źródło: [Budowa przyszłej sieci przesyłowej – strategii radzenia sobie z wyzwaniami związanymi z łańcuchem dostaw](#); IEA, luty 2025).

²⁶ Artelys, LBST, Trinomics, Finesso, A. i in., [Investment needs of European energy infrastructure to enable a decarbonised economy \[Potrzeby inwestycyjne europejskiej infrastruktury energetycznej w celu umożliwienia gospodarki zdekarbonizowanej\]](#), 2025.

²⁷ https://energy.ec.europa.eu/publications/communication-future-proof-network-charges-reduced-energy-system-costs_pl.

są one budowane. W związku z tym sprawiedliwy i przejrzysty podział kosztów ma zasadnicze znaczenie dla uniknięcia nieproporcjonalnych obciążeń dla lokalnych konsumentów. Aby rozwiązać ten problem, pakiet dotyczący europejskich sieci energetycznych ma na celu zapewnienie większej przejrzystości, pewności i sprawiedliwości w sposobie oceny i podziału kosztów i korzyści oraz **umożliwienie łączenia PWsZ lub PWzZ** w celu ułatwienia dyskusji na temat podziału kosztów. Łączenie może również ułatwić finansowanie, na przykład przez tworzenie spółek celowych, co pozwoli przyciągnąć dodatkowe inwestycje.

Europa zwiększa wsparcie finansowe na rzecz infrastruktury energetycznej. Niedawno przyjęte przepisy dotyczące przeglądu śródkresowego polityki spójności umożliwiają władzom krajowym i regionalnym realokację środków finansowych na lata 2021–2027 na kluczowe priorytety, takie jak transformacja energetyczna²⁸. Co więcej, wniosek Komisji dotyczący kolejnych **wieloletnich ram finansowych** ²⁹ obejmuje znacznie wzmocniony **instrument „Łącząc Europę”**. Samo finansowanie unijne nie jest jednak w stanie zaspokoić ogromnych potrzeb inwestycyjnych. Budżet UE musi odgrywać większą rolę w zmniejszaniu ryzyka inwestycji prywatnych i odblokowywaniu finansowania, jakie mogą zapewnić inwestorzy instytucjonalni. W przyszłej **strategii na rzecz inwestycji w czystą energię** zaproponowane zostaną konkretne działania mające na celu przyciągnięcie i zapewnienie większego wsparcia ze strony **inwestycji sektora prywatnego**, w tym przy wsparciu EBI, kluczowego partnera w przyspieszaniu rozwoju sieci.

W przypadku **wodoru** rozwój projektów jest nadal powolny ze względu na ograniczoną zdolność do pozyskania finansowania bankowego i wysokie ryzyko w całym łańcuchu wartości. Aby rozwiązać ten problem, **Komisja oceni i, w stosownych przypadkach, wesprze wdrażanie możliwych rozwiązań**, takich jak kontrakty na transakcje różnicowe lub transgraniczna koordynacja narzędzi regulacyjnych, w tym w ramach **regionalnych grup wysokiego szczebla**, aby zapewnić **skoordynowane postępy i pomoc w wypełnieniu luk w finansowaniu**.

Po czwarte, **wzmocnienie bezpieczeństwa i odporności europejskiej infrastruktury energetycznej** ma kluczowe znaczenie w dzisiejszym kontekście geopolitycznym i w świetle rosnących zagrożeń związanych z klimatem. Niedawne incydenty na Morzu Bałtyckim, w tym uszkodzenia gazociągu Balticconnector i kabla energetycznego Estlink 2, uwypuklają

²⁸ Wsparcie mogłoby zostać przeznaczone na rozwój transgranicznych połączeń wzajemnych, rozbudowę odnawialnych źródeł energii, takich jak energia słoneczna i wiatrowa, rozwój infrastruktury ładowania i modernizację sieci dystrybucji energii w celu skutecznego zarządzania wahaniami podaży.

²⁹ UE zapewnia obecnie znaczne wsparcie m.in. za pośrednictwem instrumentu „Łącząc Europę”, Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Funduszy Spójności lub planów odbudowy i zwiększania odporności. Zgodnie z wnioskiem Komisji dotyczącym kolejnych wieloletnich ram finansowych budżet **instrumentu „Łącząc Europę” – Energia** (CEF-E) znacznie wzrósłby, z 5,84 mld EUR na lata 2021–2027 do 29,91 mld EUR na lata 2028–2034. **Europejski Fundusz Konkurencyjności** zapewni skonsolidowany strumień finansowania (234,3 mld EUR) ze specjalnym finansowaniem (26,2 mld EUR) na zwiększenie skali i wdrożenie technologii dekarbonizacji i czystej transformacji, z uwzględnieniem infrastruktury. **Krajowe i regionalne plany partnerstwa** (865 mld EUR) połączą inwestycje w czystą energię i reformy oraz wesprą wdrażanie krajowych planów w dziedzinie energii i klimatu.

podatność na zagrożenia transgranicznych aktywów energetycznych, a zdarzenia związane z klimatem i przypadkowe zakłócenia pozostają poważnym zagrożeniem dla bezpieczeństwa dostaw.

Aby chronić niezależność energetyczną UE, w pakiecie dotyczącym sieci energetycznych od samego początku uwzględnia się kwestie bezpieczeństwa fizycznego i cyberbezpieczeństwa w planowaniu projektów transgranicznych, promuje odporność i bezpieczeństwo już na etapie projektowania nowej infrastruktury, zwiększa przejrzystość własności w celu uniknięcia zależności od podmiotów zagranicznych wysokiego ryzyka oraz zapewnia, aby istniejąca infrastruktura w zakresie bezpieczeństwa fizycznego i cyberbezpieczeństwa oraz zwiększenia odporności kwalifikowała się do finansowania w ramach instrumentu „Łącząc Europę”, a jednocześnie zapobiega pokrywaniu się z innym wsparciem finansowym UE. Opierając się na planie działania na rzecz bezpieczeństwa kabli, Komisja będzie ponadto kontynuować prace za pośrednictwem regionalnych węzłów kablowych i wzmocni stosowanie zestawu narzędzi dotyczącego bezpieczeństwa kabli³⁰.

3. Osiem priorytetów europejskiego szkieletu energetycznego: inicjatywa na rzecz autostrad energetycznych

W orędziu o stanie Unii wygłoszonym 10 września 2025 r. przewodnicząca Ursula von der Leyen ogłosiła utworzenie ośmiu „**autostrad energetycznych**”. W oparciu o istniejące PWSZ i PWZZ w ramach TEN-E, a także projekty sztandarowe, o których mowa w planie działania na rzecz przystępnej cenowo energii, autostrady energetyczne odpowiadają na **najpilniejsze potrzeby w zakresie infrastruktury energetycznej, które wymagają szczególnego dodatkowego krótkoterminowego wsparcia i zobowiązania do zaangażowania w celu wyeliminowania wąskich gardeł utrudniających postępy**³¹.

Autostrady energetyczne zwiększą bezpieczeństwo energetyczne, zmniejszą zależność od paliw kopalnych, wprowadzą więcej odnawialnych źródeł energii do sieci, będą promować elektryfikację, obniżą ceny energii, przyspieszą wdrażanie planu REPowerEU i pomogą państwom członkowskim w dostosowaniu się do stopniowego wycofywania importu rosyjskich paliw kopalnych. Wiele autostrad energetycznych ma status PWSZ lub PWZZ na drugiej unijnej liście PWSZ i PWZZ opublikowanej 1 grudnia 2025 r., na której figuruje 235 transgranicznych projektów dotyczących infrastruktury energetycznej w UE oraz realizowanych z partnerami z państw trzecich, takich jak Celtic Interconnector, Black Sea Interconnection Cable czy Estlink 3. W ramach TEN-E wszystkie PWSZ i PWZZ znajdujące się na liście unijnej korzystają z szeregu przywilejów, w tym statusu priorytetowego i uproszczonych procedur wydawania pozwoleń, a także kwalifikowalności do ubiegania się o pomoc finansową w ramach instrumentu „Łącząc Europę”.

³⁰ Plan działania UE na rzecz bezpieczeństwa kabli, JOIN(2025) 9 final, eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52025JC0009.

³¹ [Rozporządzenie delegowane w sprawie drugiej unijnej listy projektów będących przedmiotem wspólnego i wzajemnego zainteresowania oraz załącznik do niego – Energia](#).

Rys. 1: Mapa ośmiu autostrad energetycznych

1. Pyrenean crossing 1 i Pyrenean crossing 2 [*Lepsza integracja Półwyspu Iberyjskiego dzięki elektroenergetycznym połączeniom międzysystemowym przez Pireneje do Francji*]
2. Wielkie podmorskie połączenie międzysystemowe [*Połączenie Cypru z Europą kontynentalną w celu zakończenia izolacji energetycznej*]
3. Harmony Link [*Wzmocnienie połączeń elektroenergetycznych z państwami bałtyckimi*]
4. Przepływ zwrotny TransBalkan Pipeline (TBP) [*Poprawa dostaw energii w regionie Bałkanów i we wschodnich państwach sąsiadujących*]
5. Wyspa Energetyczna Bornholm [*Przekształcenie Morza Bałtyckiego w morski węzeł połączeń wzajemnych*]
6. Poprawa stabilności cen i bezpieczeństwa energetycznego w Europie Południowo-Wschodniej
7. Korytarz SouthH2 [*Południowy korytarz wodorowy*]
8. Południowo-zachodni korytarz wodorowy z Portugalii do Niemiec

Komisja zobowiązała się do natychmiastowego **przyspieszenia prac nad autostradami energetycznymi przez wzmocnienie koordynacji politycznej**, wykorzystanie regionalnych grup wysokiego szczebla, mobilizację wsparcia koordynatorów europejskich w stosownych przypadkach oraz ściśle współpracę z grupą zadaniową ds. unii energetycznej, w razie potrzeby z rozszerzeniem zasięgu poza państwa członkowskie UE. Każdy projekt będzie traktowany priorytetowo na szczeblu UE, a Komisja będzie wspierać państwa członkowskie w przyznawaniu im **tego samego priorytetu na szczeblu krajowym**.

Aby zapewnić **skuteczną współpracę transgraniczną w zakresie wydawania pozwoleń**, Komisja skoncentruje się na zidentyfikowanych projektach priorytetowych dotyczących połączeń wzajemnych oraz zwiększy wsparcie dla państw członkowskich w określaniu

wspólnych procedur skutecznego i efektywnego procesu wydawania pozwoleń, przy wsparciu koordynatora europejskiego, stosownie do przypadku. Opierając się na tych doświadczeniach związanych ze ściślejszą koordynacją procedur wydawania pozwoleń, Komisja może rozważyć podjęcie dalszych działań. Co więcej, aby wzmocnić zdolności administracyjne organów wydających pozwolenia oraz cyfryzację procedur wydawania pozwoleń na energię ze źródeł odnawialnych, Komisja zapewni wsparcie państwom członkowskim poprzez specjalne działania, które uzupełnią ramy regulacyjne dotyczące wydawania pozwoleń. Obejmie to wykorzystanie narzędzi takich jak Instrument Wsparcia Technicznego oraz zbadanie możliwości utworzenia instrumentu pilotażowego dotyczącego wydawania pozwoleń za pośrednictwem istniejących instrumentów doradczych, z myślą o wsparciu budowania zdolności i zwiększeniu dostępu do finansowania inwestycji i reform związanych z wydawaniem pozwoleń. Komisja będzie również promować wymianę wiedzy na temat możliwości finansowania i rozwój nowych platform cyfrowych służących do wydawania pozwoleń za pośrednictwem grupy ekspertów ds. wydawania pozwoleń.

Niektóre projekty są już uznawane za ważne projekty stanowiące przedmiot wspólnego europejskiego zainteresowania (projekty IPCEI), co przynosi dodatkowe korzyści pod względem finansowania i koordynacji. Podobnie autostrady Pyrenean crossing 1 i Pyrenean crossing 2, południowo-zachodni korytarz wodorowy i autostrada w Europie Południowo-Wschodniej zostaną wyznaczone jako projekty pilotażowe w ramach **narzędzia koordynacji konkurencyjności**, co umożliwi korzystanie w ich przypadku z podejścia obejmującego całą administrację rządową i ze szczególnej zdolności do rozwiązywania problemów horyzontalnych. Działania priorytetowe, które zostaną ustanowione w ramach narzędzia koordynacji konkurencyjności, będą realizowane w połączeniu z wysiłkami odpowiednich grup lub forów wysokiego szczebla i będą odzwierciedlać odpowiednie potrzeby każdej autostrady, takie jak poprawa elastyczności systemu energetycznego, rozwiązanie problemów związanych z łańcuchem dostaw lub wyzwania związane z finansowaniem.

Ponadto w ramach TEN-E wyznaczono niedawno koordynatorów europejskich ds. autostrad w regionie Morza Bałtyckiego oraz w regionie Europy Środkowej i Południowo-Wschodniej³², aby ułatwić terminową realizację projektów przez promowanie dialogu transgranicznego, wspieranie wydawania pozwoleń i finansowania, zapewnianie wsparcia ze strony państw członkowskich oraz sprawozdawczość na temat postępów i przeszkód. **Komisja wzmocni również istniejące struktury i zapewni specjalne zasoby**, aby osiągnąć zwiększony i stały nacisk na realizację ośmiu autostrad energetycznych, w stosownych przypadkach w ścisłej współpracy z koordynatorami europejskimi.

Komisja **będzie aktywnie współpracować ze wszystkimi zainteresowanymi państwami członkowskimi i w pełni wykorzystywać powyższy zestaw narzędzi**, aby zagwarantować pomyślną realizację projektu autostrad energetycznych. Rada Europejska będzie regularnie

³² [Nowy koordynator europejski ds. nadzorowania realizacji projektu synchronizacji energii w regionie Morza Bałtyckiego – Komisja Europejska.](#)
[Nowy europejski koordynator ds. połączeń międzysystemowych w Europie Środkowej i Południowo-Wschodniej.](#)

otrzymywać informacje o postępach, co pozwoli zapewnić zaangażowanie polityczne, a zarazem przejrzystość i rozliczalność.

Załącznik: Dodatkowe ukierunkowane działania krótkoterminowe dla poszczególnych autostrad energetycznych

Poza zaprezentowanym powyżej wsparciem horyzontalnym Komisja przedstawi **ukierunkowane działania krótkoterminowe mające na celu sprostanie konkretnym wyzwaniom związanym z każdą z autostrad**, aby zapewnić osiągnięcie konkretnych postępów i rezultatów w ciągu najbliższych 6–9 miesięcy.

1. Pyrenean crossing 1 i Pyrenean crossing 2 [Elektroenergetyczne połączenia międzysystemowe przez Pireneje w celu lepszej integracji Półwyspu Iberyjskiego]

Półwysep Iberyjski nadal jest w niewystarczającym stopniu połączony z resztą unijnego rynku energii, a obecne transgraniczne zdolności przesyłowe między Francją a Hiszpanią są ograniczone do 2,5 GW. Utrudnia to integrację rynku, prowadzi do utrzymujących się różnic cenowych i spowalnia integrację energii ze źródeł odnawialnych. Oprócz projektu połączenia międzysystemowego w Zatoce Biskajskiej, który jest w trakcie realizacji, celem tych dwóch dodatkowych projektów w Pirenejach jest **zwiększenie całkowitej przepustowości połączeń wzajemnych do 8 GW do 2040 r.**, zwiększenie odporności systemu i zredukowanie ograniczeń w zakresie energii ze źródeł odnawialnych. Dwa pirenejskie projekty dotyczące połączeń międzysystemowych zostały **ponownie potwierdzone na obecnej liście PWsZ/PWzZ** jako projekty priorytetowe mające na celu wyeliminowanie tego wąskiego gardła. W maju 2025 r. projekt między Nawarrą (ES) a Landes (FR) otrzymał dotację w wysokości 11,1 mln EUR w ramach instrumentu „Łącząc Europę” na przygotowawcze prace studyjne. Pomimo ich strategicznego znaczenia postępy są stosunkowo powolne i konieczne są dalsze prace nad wzmocnieniem wewnętrznym i sprecyzowaniem podejścia do finansowania.

Działania krótkoterminowe: Komisja będzie pracować nad ułatwieniem wspólnej deklaracji politycznej na następnym posiedzeniu ministerialnym grupy wysokiego szczebla ds. Europy Południowo-Zachodniej (I kw. 2026 r.), którego celem będzie potwierdzenie **rozpoczęcia realizacji co najmniej jednego z projektów** i zajęcie się kwestią niezbędnego wzmocnienia sieci wewnętrznej.

2. Wielkie podmorskie połączenie międzysystemowe [Elektroenergetyczne połączenie międzysystemowe Cypru z Europą kontynentalną w celu zakończenia izolacji energetycznej]

Cypr jest ostatnim państwem członkowskim UE, które nie jest przyłączone do europejskiej sieci elektroenergetycznej³³, co ogranicza jego integrację z wewnętrznym rynkiem energii i zmniejsza możliwości integracji energii ze źródeł odnawialnych. Planowane wielkie podmorskie połączenie międzysystemowe między Grecją a Cyprzem wypełni tę lukę,

³³ Irlandia zostanie bezpośrednio przyłączona do sieci elektroenergetycznej UE przez realizowany obecnie projekt Celtic Interconnector między Irlandią a Francją.

zakończy izolację energetyczną Cypru, będzie wspierać dekarbonizację Cypru i zwiększy odporność europejskiego systemu energetycznego. Ułatwi również większą integrację energii ze źródeł odnawialnych w szerzej pojętym regionie Morza Śródziemnego.

Projekt ten, potwierdzony na obecnej liście PWsZ/PWzZ, będzie najdłuższym na świecie podmorskim kablem energetycznym o długości prawie 900 km. Projekt ten otrzymał wsparcie w postaci dotacji z instrumentu „Łącząc Europę”, w tym 2,3 mln EUR na studia wykonalności i 658 mln EUR na prace związane z budową odcinka między Grecją a Cyprzem. W maju 2025 r. ukończono prace nad kablem podmorskim łączącym Grecję kontynentalną z Kretą, co stanowi kluczowy krok w kierunku pełnego połączenia międzysystemowego.

Postępy w realizacji projektu utrudnia złożony kontekst geopolityczny, który może mieć wpływ na harmonogram i koszty. Strategiczna wartość tego połączenia międzysystemowego uwypukla znaczenie ścisłej koordynacji między państwami członkowskimi w celu sprostania tym wyzwaniom i zapewnienia ukończenia projektu.

Działania krótkoterminowe: Komisja będzie nadal udzielać silnego wsparcia politycznego i technicznego projektowi o najwyższym znaczeniu strategicznym w ścisłej współpracy z nadchodzącą cypryjską prezydenturą w Radzie w 2026 r., m.in. przez specjalne wydarzenia i dyskusje na wysokim szczeblu, a także przy dodatkowym zaangażowaniu w zajęcie się aspektami geopolitycznymi.

3. Harmony Link [Wzmocnienie elektroenergetycznych połączeń międzysystemowych państw bałtyckich w celu zwiększenia korzyści dla bezpieczeństwa wynikających z ich niezależności od Rosji]

9 lutego 2025 r. trzy państwa bałtyckie z powodzeniem zsynchronizowały swoje systemy elektroenergetyczne z Europą kontynentalną, co stanowi przełomowe osiągnięcie dla bezpieczeństwa energetycznego Europy. Kluczową pozostałą inwestycją w ramach PWsZ dotyczącego synchronizacji państw bałtyckich jest **połączenie wzajemne Harmony Link między Litwą a Polską**, które zakończy pełną integrację bałtyckich rynków energii elektrycznej. Niedawne wyznaczenie koordynatora europejskiego ds. ukończenia tego projektu powinno przyczynić się do jego szybkiej realizacji.

Po zakończeniu budowy połączenie Harmony Link zwiększy integrację rynku, umożliwi obrót energią elektryczną przez Polskę i będzie sprzyjać konkurencji, która może obniżyć ceny dla konsumentów i przedsiębiorstw w regionie. Ułatwi również integrację energii ze źródeł odnawialnych. Harmony Link znacznie zwiększy też bezpieczeństwo energetyczne w państwach bałtyckich. Obecnie jedynym połączeniem między państwami bałtyckimi a Europą kontynentalną jest połączenie wzajemne LitPol Link i jego awaria miałaby poważne konsekwencje dla bałtyckiego systemu energetycznego.

Działania krótkoterminowe: Komisja będzie wspierać terminową realizację tego projektu przez zacieśnienie współpracy regionalnej i dokona podsumowania na szczeblu ministerialnym podczas kolejnego posiedzenia wysokiego szczebla w sprawie BEMIP w 2026 r., po podpisaniu w ubiegłym roku zaktualizowanego protokołu ustaleń w sprawie

BEMIP, a także zapewni, aby w związku z przyjęciem nowego planu działania grupy wysokiego szczebla ds. BEMIP priorytetowo potraktowano realizację tej autostrady.

4. Przepływ zwrotny TransBalkan Pipeline (TBP) [Odporność dostaw energii w regionie Bałkanów i w naszym wschodnim sąsiedztwie]

Przepływ zwrotny TransBalkan Pipeline (TBP) nie jest projektem rozbudowy zdolności przesyłowych, lecz skoordynowanym wysiłkiem w regionie Europy Środkowej i Południowo-Wschodniej zmierzającym do **umożliwienia maksymalnego wykorzystania istniejących zdolności przesyłowych gazu ziemnego w kierunku odwrotnym, z południa na północ**. Funkcja ta ma kluczowe znaczenie dla dywersyfikacji dostaw gazu ziemnego w Europie Południowo-Wschodniej i rezygnacji z importu z Rosji.

Ze względu na znaczne zdolności transportowe TBP może odgrywać kluczową rolę w dywersyfikacji regionalnej i w realizacji celów REPowerEU. Potencjał ten jeszcze bardziej wzrośnie od 2027 r., kiedy to ma zostać uruchomione złożę gazu Neptun Deep w Rumunii. Pełna eksploatacja TBP w kierunku południe-północ w połączeniu z dywersyfikacją źródeł sprzyjałaby zwiększeniu wymiany handlowej, konkurencji i płynności rynku w regionie bez konieczności budowania kosztownej nowej infrastruktury.

Pomimo tego potencjału **obecne przeszkody regulacyjne i rynkowe w kilku państwach członkowskich wzdłuż rurociągu stwarzają bariery dla wykorzystania i rentowności TBP**. Wyznaczenie niedawno koordynatora europejskiego ds. regionu CESEC zwiększy wsparcie UE na rzecz usunięcia tych barier.

Działania krótkoterminowe: Komisja zintensyfikuje koordynację w ramach grupy wysokiego szczebla CESEC ze wszystkimi zainteresowanymi państwami, w tym Mołdawią i Ukrainą, w dążeniu do **jak najszybszego zwiększenia atrakcyjności handlowej gazociągu**, przy jednoczesnym zapewnieniu długoterminowej zgodności z dorobkiem UE w dziedzinie energii. W tym kontekście Komisja będzie nadal wspierać prace grupy wysokiego szczebla CESEC ds. harmonizacji jakości gazu oraz **usuwanie przeszkód utrudniających maksymalne wykorzystanie gazociągu TBP**.

5. Wyspa Energetyczna Bornholm [Przekształcenie Morza Bałtyckiego w morski węzeł połączeń wzajemnych]

Wyspa Energetyczna Bornholm (BEI) jest pierwszym tego rodzaju hybrydowym projektem morskim, zlokalizowanym na południowy zachód od Bornholmu, w wyłącznej strefie ekonomicznej Danii. Projekt jest planowany jako przyszły węzeł energetyczny z **potencjałem rozbudowy i połączenia z większą liczbą połączeń wzajemnych** z innymi krajami. Został on ponownie potwierdzony na drugiej liście PWSZ/PWZZ i we wrześniu 2025 r. otrzymał dotację na roboty w ramach instrumentu „Łącząc Europę” (645,2 mln EUR). BEI stanowi plan działania dla przyszłych inicjatyw UE w dziedzinie energii morskiej; zwiększy on integrację rynku, poprawi bezpieczeństwo dostaw na poziomie UE i przyniesie korzyści Danii i Niemcom oraz państwom członkowskim spoza regionu. Dzięki połączeniu wytwarzania energii ze źródeł morskich z duńskimi i niemieckimi sieciami krajowymi

morska energia wiatrowa zostanie przekształcona z zasobu krajowego we wspólny zasób europejski służący dalszej elektryfikacji, co zwiększy naszą wspólną odporność i niezależność energetyczną. Wyzwania, które pozostają do wyeliminowania, dotyczą porozumienia między Danią a Niemcami w sprawie podziału dodatkowych kosztów wsparcia dla morskiej farmy wiatrowej w Danii oraz ukończenia prac nad ramami regulacyjnymi w Danii, w szczególności w kwestii odpowiedzialności transgranicznej.

Działania krótkoterminowe: po podpisaniu 4 września 2025 r. w Kopenhadze umowy o udzielenie dotacji w ramach instrumentu „Łącząc Europę” o wartości 645 mln EUR na wsparcie duńskiej części projektu Wyspa Energetyczna Bornholm (BEI), na budowę dwóch nowych stacji przekształtnikowych i instalację systemu kabli podmorskich, Komisja będzie nadal wspierać Danię i Niemcy w osiągnięciu porozumienia politycznego w sprawie podziału kosztów wytwarzania energii morskiej na wodach duńskich, a także w sfinalizowaniu ich ram regulacyjnych dotyczących odpowiedzialności transgranicznej. Ponadto Komisja będzie nadal wspierać prace nad interoperacyjnością sieci morskich, aby zapewnić, by w przyszłości projekt ten mógł stać się prawdziwym morskim centrum regionu Morza Bałtyckiego.

6. Poprawa stabilności cen i bezpieczeństwa energetycznego w Europie Południowo-Wschodniej, w tym przez magazynowanie energii

Region Europy Południowo-Wschodniej boryka się z wysokimi różnicami cenowymi o charakterze strukturalnym, o czym świadczą gwałtowne wzrosty cen w 2024 r., powodujące średnie różnice cen wynoszące ponad 10 EUR/MWh między poszczególnymi państwami.

Elektroenergetyczne połączenia międzysystemowe w Europie Południowo-Wschodniej w ramach projektu autostrady energetycznej rozwiązują problem krytycznych luk w infrastrukturze elektroenergetycznej w regionie z myślą o poprawie stabilności cen, zwiększeniu bezpieczeństwa dostaw i wspieraniu integracji rynku regionalnego. Oznacza to lepsze wykorzystanie istniejących połączeń międzysystemowych i zaspokojenie przyszłych potrzeb transgranicznych w celu wyeliminowania obecnych różnic cenowych. Zgodnie z oceną potrzeb systemowych w dziesięcioletnim planie rozwoju sieci ENTSO-E na 2024 r. na większości granic w regionie potrzebne jest wzmocnienie infrastruktury. Kluczowe znaczenie dla zaspokojenia tych potrzeb będzie miała szybka realizacja istniejących projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania i priorytetowych projektów dotyczących infrastruktury elektroenergetycznej Grupy Wysokiego Szczebła ds. Tworzenia Gazowych Połączeń Międzysystemowych w Europie Środkowej i Południowo-Wschodniej (CESEC). Przyspieszenie magazynowania w regionie poprawi również elastyczność systemu.

Działania krótkoterminowe: zasadnicze znaczenie dla przyspieszenia postępów będą miały ścisła koordynacja i wsparcie ze strony grupy wysokiego szczebla CESEC wraz z koordynatorem CESEC. Komisja zapewni przeprowadzenie w przyszłym roku specjalnych dyskusji na wysokim szczeblu na wszystkich poziomach, aby utrzymać tempo działań i wspierać wdrażanie.

7. Korytarz SouthH2 [Południowy korytarz wodorowy (Tunezja, Włochy, Austria i Niemcy)]

Południowy korytarz wodorowy będzie miał kluczowe znaczenie dla przyspieszenia sprawiedliwej i zrównoważonej transformacji energetycznej w całym regionie Morza Śródziemnego, w szczególności w Afryce Północnej, a jednocześnie umożliwi dekarbonizację ośrodków przemysłowych wzdłuż jego trasy. Oferuje on znaczny potencjał zwiększenia produkcji wodoru odnawialnego, rozwoju infrastruktury i rynków odbioru, wspierania integracji rynku oraz ustanowienia sprzyjających ram regulacyjnych i inwestycyjnych dostosowanych do unijnej strategii w zakresie wodoru i ram regulacyjnych w tej dziedzinie.

Korytarz ten **obejmuje cztery projekty będące przedmiotem wspólnego zainteresowania (PWsZ)**, z których część skorzystała już z dotacji na prace studyjne w ramach instrumentu „Łącząc Europę”, oraz [jeden projekt będący przedmiotem wzajemnego zainteresowania z Tunezją]; wszystkie te projekty potwierdzono na drugiej liście PWsZ/PWzZ. W przyszłości, biorąc pod uwagę wczesny etap rozwoju rynku wodoru, konieczne będą dalsze prace koncepcyjne, w szczególności zmierzające do dalszego ograniczania ryzyka związanego z inwestycjami, a zarazem utrzymania wzajemnie korzystnego partnerstwa z Afryką Północną.

Działania krótkoterminowe: w perspektywie krótkoterminowej Komisja poprawi działania koordynacyjne i wdrożeniowe sekretariatu South2, pod wspólnym kierownictwem DG MENA i DG ENER. Aby przyspieszyć realizację inicjatywy, na początku 2026 r. zintensyfikowane zostaną również dialogi regionalne dzięki spotkaniom trójstronnej wspólnej grupy roboczej UE ds. południowego korytarza wodorowego (Włochy, Austria i Niemcy) oraz grupy pięciostronnej (Algieria, Tunezja, Włochy, Austria i Niemcy). Do realizacji tej autostrady energetycznej przyczyni się również transśródziemnomorska inicjatywa przewodnia współpracy w dziedzinie energii odnawialnej i czystych technologii (T-Med), uruchomiona w ramach Paktu na rzecz regionu śródziemnomorskiego³⁴.

8. Południowo-zachodni korytarz wodorowy z Portugalii do Niemiec

Południowo-zachodni korytarz wodorowy umożliwi transport zdekarbonizowanego wodoru z zakładów produkcyjnych w południowo-zachodniej Europie do ośrodków popytu przemysłowego, przez co przyspieszy dekarbonizację sektorów, w których trudno jest ograniczyć emisje, i umożliwi skuteczną integrację energii ze źródeł odnawialnych. Inicjatywa obejmuje **kluczowe projekty będące przedmiotem wspólnego zainteresowania między Portugalią, Hiszpanią i Francją, a także połączenia wewnętrzne biegnące w kierunku Niemiec**. Łącznie projekty te mają na celu dostarczenie **do 2030 r. do 2 mln ton wodoru odnawialnego rocznie**, co zwiększy bezpieczeństwo energetyczne i elastyczność w całym regionie.

Postępy są jednak ograniczone i nadal występuje szereg wyzwań, w tym brak upowszechnienia, opóźnienia we wdrażaniu przepisów, trudności w zapewnieniu

³⁴ [Wspólny komunikat w sprawie Paktu na rzecz regionu śródziemnomorskiego – Bliskiego Wschodu, Afryki Północnej i Zatoki Perskiej.](#)

finansowania i koordynacji środków zmniejszających ryzyko wzdłuż korytarza oraz priorytety strategiczne w skali wszystkich państw członkowskich w celu zapewnienia, aby korytarz przynosił wspólne korzyści wszystkim uczestnikom.

Działania krótkoterminowe: zasadnicze znaczenie dla przyspieszenia postępów będą miały ścisła koordynacja i odnowione wsparcie polityczne za pośrednictwem grupy wysokiego szczebla ds. Europy Południowo-Zachodniej. Zbliżające się posiedzenie ministerialne grupy wysokiego szczebla ds. Europy Południowo-Zachodniej, które odbędzie się w I kwartale 2026 r., pomoże zintensyfikować wysiłki i ułatwi wymianę informacji między państwami członkowskimi na temat kluczowych aspektów technicznych i finansowych rozwoju korytarza oraz aspektów związanych z ograniczaniem ryzyka.